

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de voorzitter van de Onderwijsraad
mevrouw prof. dr. G.T.M. ten Dam
Nassaulaan 6
2514 JS DEN HAAG

Kennis
IPC 5200

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
M. Schogt

T +31 6 31 74 91 82
m.schogt@minocw.nl

Datum **06 JAN. 2014**
Betreft Adviesvraag 'Onderwijs van de Toekomst'

Onze referentie
573814

Geachte mevrouw Ten Dam,

Zoals in uw werkprogramma voor 2013 is aangekondigd, zult u een advies uitbrengen over het 'Onderwijs van de toekomst'. En daar is alle reden toe. Economische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor veranderende behoeftes van de samenleving en de arbeidsmarkt. Zo heeft bijvoorbeeld digitalisering grote gevolgen voor het onderwijs. Onlangs nog constateerde ook de WRR¹ dat het van belang is dat scholen responsief zijn ten opzichte van de maatschappelijke veranderende verwachtingen ten aanzien van het onderwijs. Dat onderschrijven wij.

Bij een toekomstbestendig curriculum hoort een bepaalde mate van responsiviteit van scholen aan veranderende behoeftes. Dit moet mogelijk zijn door een juiste balans in de randvoorwaarden: kaders waar het moet, maar ruimte waar het kan.

In de vraag of het onderwijs toekomstbestendig is, gaat het ons om twee zaken. Allereerst de *inhoud*, de kennis, vaardigheden en attitudes die in het onderwijs aan bod zouden moeten komen. Legt het huidige onderwijscurriculum in het funderend onderwijs voldoende basis voor later persoonlijk, maatschappelijk en beroepsmatig functioneren en voor het vervolgonderwijs? Ten tweede vragen wij ook graag een advies over de wijze van *sturing* op die onderwijsinhoud, een juiste balans in ruimte en richting vanuit de overheid, en een goede rol- en verantwoordelijkhedenverdeling in het onderwijsveld, gespecificeerd naar alle relevante stakeholders daarbinnen.

Er is sprake van een tendens om steeds meer maatschappelijke thema's bij de school te leggen. Soms is dit terecht, soms leidt dit tot overladenheid van het programma. In het onlangs verschenen 'Stand van Educatief Nederland'² stelt u dat scholen te weinig ruimte ervaren om te vernieuwen. Waarom pakken ze hun ruimte niet, en wat zegt dit over instrumenten als kerndoelen, referentieniveaus, eindtermen, toezicht, toetsing, en leermethoden als sturingsinstrumenten op onderwijsinhoud? Welke andere stakeholders zouden hier een rol in kunnen nemen?

¹ WRR (2013) *Naar een lerende economie. Investeren in het verdienvermogen van Nederland*, Amsterdam: Amsterdam University Press.

² Onderwijsraad (2013), *Stand van Educatief Nederland. Een smalle kijk op onderwijskwaliteit*. Den Haag: Onderwijsraad.

De kernvraag is de vraag die u reeds in uw werkprogramma heeft geformuleerd: hoe houden we het onderwijs dynamisch en bij de tijd? Wij zouden uw raad willen vragen om in uw advies te inventariseren welke uitdagingen er op het onderwijs afkomen en wat dit impliceert voor de manier waarop scholen en overheid hiermee om zouden kunnen gaan. Hierbij vragen wij u ook mee te nemen wat geleerd kan worden van andere landen: hoe is elders de verhouding tussen ruimte en richting georganiseerd? Op welke wijze zou periodiek een goed geïnformeerd debat over het onderwijsaanbod kunnen worden gevoerd? Zou het bijvoorbeeld een goed idee zijn om met bepaalde regelmaat het gehele curriculum tegen het licht te houden? En in het kader van 'duurzaam onderwijsbeleid', zou het dan in zo'n situatie verstandig zijn tussen zulke periodieke herijkingen periodes van rust te creëren? Tot slot vragen wij u specifiek in te gaan op de rol van docenten.

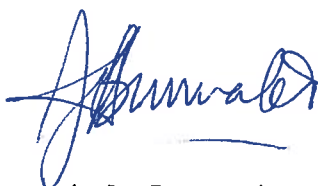
Graag zouden wij uw advies voorjaar 2014 ontvangen, met daarin aandacht voor bovenstaande overwegingen en vragen. De adviesvraag beslaat voornamelijk het primair en voortgezet onderwijs, met een doorkijk naar het beroepsonderwijs in de context van de doorlopende leerlijn (bijvoorbeeld waar het techniekonderwijs betreft). Hierbij verzoeken wij u het werk van de SLO op dit terrein te betrekken. Zie hiervoor ook de reactie op het Inspectierapport '*Over de volle breedte*³', waarin aan de Kamer is aangekondigd samen met het onderwijsveld (leraren, schoolleiders, besturen en sectorraad) te verkennen of, en hoe, we periodiek op het onderwijsaanbod van de basisscholen moeten reflecteren. De SLO zorgt hierbij voor de nodige ondersteuning; wij verzoeken u de kwesties die uit dat traject naar voren komen mee te nemen in uw advisering.

We zien uit naar uw advies, dat een welkome inbreng zal zijn in het debat dat we hierover willen voeren. Tijdens de totstandkoming ervan stellen we een intensieve gedachtewisseling met mijn ministerie en de SLO zeer op prijs.

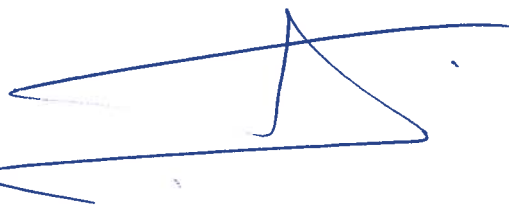
Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

de staatssecretaris van Onderwijs
Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Sander Dekker

³ Ministerie van OCW (2013), *Aanbieding van het inspectierapport 'Over de volle breedte'*. Brief van de staatssecretaris van OCW aan de voorzitter van de Tweede kamer, 28 juni 2013. Kamerstukken, 2012-2013, 31 293, nr. 177.